

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2021.gada 11.jūnijā

Zemgales apgabaltiesas tiesneši Juris Siliņš, Dace Skrauple, Raimonds Rinčs izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā krimināllietu sakarā ar Jēkabpils rajona prokuratūras prokurora Jāņa Butlera apelācijas protestu par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija spriedumu /pers. C/, personas kods /personas kods/, atzīta par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļas un attaisnota.

Atcelts /pers C/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā.

Cietušās/pers. E/ morālā kaitējuma kompensācijas pieteikums atstāts bez izskatīšanas.

[1.1] Ar Zemgales apgabaltiesas 2020.gada 5.novembra lēmumu Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

[1.2] Ar Latvijas Republikas Senāta 2021.gada 15.aprīļa lēmumu Zemgales apgabaltiesas 2020.gada 5.novembra lēmums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesā.

[2] Pirmās instances tiesa /pers. C/ atzina par nevainīgu un attaisnoja apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļas, par to, ka viņa, vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajai nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums.

2018.gada 11.decembrī ap plkst.13.00 /vieta/, pie mājas /adrese A/, /pers. C/ virzienā uz /vieta/uzsāka vadīt atpakaļgaitā automašīnu /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa /vieta/kreiso pusi (skatoties no /vieta/uz/vieta/). /pers. C/, vadot automašīnu daļēji (ar automašīnas kreisās puses riteņiem) pa ietvi, braucot atpakaļgaitā, pie mājas /adrese B/ nerīkojās tā, lai neradītu satiksmei bīstamu situāciju un nenodarītu zaudējumus, nepievērsa pietiekamu uzmanību apkārtnē un tās izmaiņām, savlaicīgi nepamanīja gājēju /pers. E/, kura šķērsoja brauktuvi no labās uz kreiso pusi attiecībā pret automašīnas kustības virzienu, savlaicīgi nesamazināja braukšanas ātrumu un pilnībā neapturēja automašīnu, lai dotu ceļu gājējai, bet turpināja kustību un ar automašīnas aizmugures kreiso daļu notrieca gājēju /pers. E/, kura jau bija šķērsojusi brauktuvi un atradās uz ietves. Trieciena rezultātā /pers. E/ ar labo sānu atsitās pret automašīnu un nokrita uz kreisā sāna.

Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā /pers. E/ guva vidēja smaguma miesas bojājumus, kas izraisījuši ilgstošu veselības traucējumu uz laiku virs 21 dienas.

Vadot transportlīdzekli, /pers. C/ pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmo daļu, 19.panta trešo daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 25.3., 57., 82., 98., 100.punktu.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu iesniedzis Jēkabpils rajona prokuratūras prokurors J. Butlers. Lūdz atcelt Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija spriedumu par /pers. C/ attaisnošanu pilnībā kā nepamatotu un taisīt jaunu notiesājošu spriedumu, atzīstot /pers. C/ par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļas un noteikt apsūdzētajai sodu – piespiedu darbu uz 130 stundām.

Norāda, ka spriedums tiek pārsūdzēts nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā, kā faktiskisku, tā juridisku iemeslu dēļ, jo Zemgales rajona tiesa, izskatot lietu, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, nepamatoti nav ņēmusi vērā un noraidījusi tos pierādījumus, ar kuriem pierādīta apsūdzība, un nepamatoti konstatējusi Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktā paredzēto attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamatu.

Tiesa ir konstatējusi, ka iegūti pierādījumi un lietā nav strīda par apsūdzībā norādītajiem faktiem. Protestā citēta celtās apsūdzības būtība.

Spriedums nav pamatots un ir nelikumīgs šādu iemeslu dēļ.

Tiesa nepamatoti norādījusi, ka pastāv saprātīgas šaubas par noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi, tas ir, par apsūdzētajai inkriminēto Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmās un trešās daļas pārkāpšanu, Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumi Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – CSN) 25.3., 57., 82., 98., 100.punktu pārkāpumiem, kas būtu cēloniskā sakarā ar sekām – ceļu satiksmes negadījumā radītajiem miesas bojājumiem cietušajai. Tāpat tiesa nepamatoti norādījusi, ka /pers. C/ rīcībā nav konstatējama Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse, secīgi – nav iespējams konstatēt arī subjektīvo pusi.

Tiesa uzskatīja, ka cietušās rīcība, neprognozējami un tam neparedzētā vietā šķērsojot brauktuvi, darot to nepārliecinoties ne par savu, ne citu satiksmes dalībnieku drošību, kā rezultātā cietusi atsitās pret apsūdzētās vadīto automašīnu, kopumā norāda uz to, ka, iespējams, tieši cietušās rīcība izraisīja satiksmei bīstamu situāciju un sadursni, kā rezultātā viņa guva miesas bojājumus (sprieduma 11.lapas 21.punkts).

Prokurors uzskata, ka tiesa nav objektīvi izvērtējusi apstākli, ka, lai arī cietušās /pers. E/ darbības ir saskatāmi CSN pārkāpumi, tās nevar būt par apstākli, lai tā iemesla dēļ netiktu konstatēti arī transportlīdzekļa vadītājas /pers. C/ Ceļu satiksmes likuma un CSN pārkāpumi. Tieši /pers. C/ pārkāpumi atrodas tiešā cēloniskā sakarā ar ceļu satiksmes negadījumu un tā izraisītajām sekām.

Spriedums ir pretrunīgs, jo sprieduma 11.lapas 20.punktā tiesa norāda, ka /pers. C/ nebija jāparedz, ka cietusi neievēros CSN, kā arī viņa pirms manevra uzsākšanas pārliecinājusies par tā drošumu un, arī braucot, nepārtrauca pārliecināties par to, ka automašīnu vadīt atpakaļgaitā nav šķēršļu, ka apsūdzētā nevarēja paredzēt, ka viņas braukšanas virzienā, tas ir, automašīnas aizmugurē pēkšņi parādīsies cietusi. Savukārt sprieduma 11.lapas 19.punktā tiesa norāda, ka apsūdzētajai, neskatoties uz to, ka viņa uzsākusi manevru, pirms kura uzsākšanas ir pārliecinājusies par manevra drošumu, ka tas protams neatbrīvo apsūdzēto turpināt pārliecināties par manevra drošumu.

Turklāt apstākļi, ka /pers. C/ spēja un viņai vajadzēja manevra laikā pamanīt cietušo un apturēt transportlīdzekli, ir atspoguļots Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā, pielikumos, ka negadījums noticis gaišā diennaktis laikā, taisnā ceļa posmā, turklāt cietuši pietuvojusies transportlīdzeklī no labās puses, pat šķērsojusi automašīnas viduslīniju un notriekta ar automašīnas aizmugures kreiso pusi (bojājums uz automašīnas bagāžas nodalījuma pārsega kreisajā pusē, augšpusē). Arī notikuma vietā fiksētais asins traips uz ceļa nomales, pie paša trotuāra norāda par sadursmes vietu. No kā redzams, ka apsūdzētajai /pers. C/ bija pietiekoši ilgs laika posms, kamēr cietuši /pers. E/ pietuvojās automašīnas aizmugures daļai no labās puses, ka arī gandrīz paspēja šķērsot mašīnu tās platumā. Turklāt nepārprotami CSN saturam un garam transportlīdzekļa vadītājam jāpārlecinās par ceļu satiksmes drošību ne tikai pirms manevra uzsākšanas, bet arī manevra veikšanas laikā. Augstāk minētais norāda uz apsūdzētās /pers. C/ CSN 25.3., 57., 82., 100.punkta pārkāpumu.

Tiesa nepamatoti, balstoties tikai uz liecinošo personu liecībām un ņemot vērā, ka blakus notikuma vietā neviens klāt nebija, kā arī automašīnas kustību pēc negadījuma nevēroja, izdarījusi nepamatotu secinājumu, ka apsūdzētās /pers. C/ vadītā automašīna nav braukusi pa ietvi, daļēji uz tās uzbraucot ar kreisās puses abiem riteņiem.

Lieciece/pers. K/ atradās mājās un tikai periodiski caur logu redzēja notikušo un pēc tam, izejot uz ielas, daļu uz tās notiekošā neredzēja.

Lieciece/pers. L/ ceļu satiksmes negadījuma brīdī neredzēja, skatījās no lielāka attāluma, pēc tam pienāca.

Liecnieks/pers. M/ ceļu satiksmes negadījuma brīdī neredzēja, tikai pēc tam iznāca no mājas, turklāt ir apsūdzētās audzītēvs un viņa liecības ir tendenciozi vērstas par labu apsūdzētajai, kurš norādīja, ka cietusī, neskatoties uz viņas cienjamo vecumu, veselības stāvokli, esot skrējusi sprintā pāri ielai.

Liecnieku liecības attiecībā par automašīnas pārvietošanās uz priekšu, trajektoriju pēc ceļu satiksmes negadījuma, lai atbrīvotu cietušo, kura atradās zem automašīnas (nevis zem riteņiem, kā to interpretējusi tiesa) ir visai subjektīvas, ņemot vērā liecnieku spēju atbilstoši analizēt un interpretēt notiekošo šādā situācijā.

Apsūdzētās liecības uzskatāmas par aizstāvības pozīciju.

Visas liecinošās personas norāda, ka pēc ceļu satiksmes negadījuma automašīna braukusi tikai uz priekšu un pavisam nedaudz, pāris metrus. Tas apstiprinās arī CD matricā elektroniski fiksētajos fotoattēlos DSCF4613.jpg, DSCF4614.jpg, DSCF4615.jpg, DSCF4616.jpg, DSCF4617.jpg, kur redzams gan mašīnas izvietojums uz ietves, gan asins pēdas, gan apsūdzētās automašīnas riteņu pēdas, kā arī neliels attālums no asins pēdām līdz automašīnai, kas nepārsniedz vienu automašīnas korpusu. No fotoattēlos DSCF4616.jpg, DSCF4617.jpg redzamā automašīnas riepu pēdu izvietojuma, trajektorijas (taisns virziens) konstatējams, ka automašīna pārvietojās uz priekšu, nemainot virzienu (neuzbraucot uz ietves pēc ceļu satiksmes negadījuma).

Automašīnas aizmugures riepu pēdām būtu jāiet slīpi, jābūt straujam priekšējo riteņu izgriezumam, lai mazāk kā vienas mašīnas korpusa attālumā uzbrauktu uz ietves.

Minētais nepārprotami norāda uz apsūdzētās CSN 25.3., 98.punktu pārkāpumu.

Tiesa spriedumā ir gan norādījusi uz attiecīgajiem fotoattēliem, bet nav analizējusi vai kā savādāk apšaubījusi valsts apsūdzības norādītos argumentus par riepu pēdu rašanās apstākļiem, mehānismu.

Tiesa kļūdaini norādījusi, ka apsūdzētajai celta apsūdzība par Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 "Ceļu satiksmes noteikumi", kas bija spēkā no 2018.gada 31.augusta līdz 2019.gada 30.maijam, 25.3., 57., 82., 98., 100.punktu pārkāpšanu, jo ceļu satiksmes negadījuma brīdī spēkā bija Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumi Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi", kuru normas tiesa faktiski arī citē pēc būtības sprieduma 7.lapaspusē 15.punktā.

Tādejādi spriedums ir pretrunīgs un nelikumīgs, pieļauts likuma pārkāpums, kas noteikts Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā, ka tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, kā arī Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmajā daļā noteiktajam, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām un 512.panta otrajā daļā noteikto, ka spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, vai kurus saskaņā ar šā likuma noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Minētais ir novedis pie nelikumīga nolēmuma taisīšanas. Zemgales rajona tiesas nolēmums ir pretējs Kriminālprocesa likuma 1.pantā noteiktajam mērķim, kas nosaka tādu krimināllietu iztiesāšanas kārtību, kas nodrošina efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Ņemot vērā minētos argumentus, atzīstams, ka spriedums nav pamatots un atceļams pilnībā, un taisāms jauns notiesājošs spriedums.

[4] Zemgales apgabaltiesā saņemts Austrumzemgales prokuratūras prokurora J.Butlera viedoklis.

Prokuroram nav noraidījuma tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim. Neiebilst par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

Norāda, ka iesniegtais protests tiek uzturēts pilnā apmērā pamatojoties uz prokurora protestā un Zemgales apgabaltiesā 2020.gada 5.novembrī prokurora debašu runā norādītajiem pierādījumiem, to izklāstu un norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmajā daļā noteikto, krimināllietu apelācijas kārtībā var iztiesāt rakstveida procesā arī gadījumos, kas nav minēti Kriminālprocesa likumā. Prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, var izteikt lūgumu, to pamatojot, lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka lietu iespējams iztiesāt rakstveida procesā.

No prokurora un personām, kuru intereses un tiesības apelācijas protests aizskar, nav saņemti pamatoti lūgumi lietas izskatīšanai mutvārdu procesā.

[6] Pārbaudījusi pierādījumus, iepazīsies ar apelācijas protestā izklāstītajiem argumentiem, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams un taisāms jauns spriedums, atzīstot /pers. C/ par vainīgu un sodot par Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

[7] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta piekto daļu Zemgales apgabaltiesa sniedz par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu un tā juridisko kvalifikāciju.

/pers. C/ vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajai nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums, t.i., izdarīja Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

2018.gada 11.decembrī ap plkst.13.00 /vieta/pie mājas/adrese A/ /pers. C/ virzienā uz /vieta/uzsāka vadīt atpakaļgaitā automašīnu /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa /vieta/ kreiso pusi (skatoties no /vieta/uz/vieta/). /pers. C/, vadot automašīnu, daļēji pa ietvi (ar

automašīnas kreisās puses riteņiem), braucot atpakaļgaitā, pie mājas /adrese B/ nerīkojās tā, lai neradītu satiksmei bīstamu situāciju un nenodarītu zaudējumus, nepievērsa pietiekamu uzmanību apkārtnē un tās izmaiņām, savlaicīgi nepamanīja gājēju /pers. E/, kura šķērsoja brauktuvi no labās uz kreiso pusi attiecībā pret automašīnas kustības virzienu, savlaicīgi nesamazināja braukšanas ātrumu un pilnībā neapturēja automašīnu, lai dotu ceļu gājējam, bet turpināja kustību un ar automašīnas aizmugures kreiso daļu notrieca gājēju /pers. E/, kura jau bija šķērsojusi brauktuvi un atradās uz ietves. Trieciena rezultātā /pers. E/ ar labo sānu atsitās pret automašīnu un nokrita uz kreisā sāna un guva vidēja smaguma miesas bojājumus, kas izraisījuši ilgstošu veselības traucējumu uz laiku virs 21 dienas.

Vadot transportlīdzekli, /pers. C/ pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmo daļu, kur noteikts, ka ceļu satiksmes dalībniekiem ir jāizpilda šā likuma, Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, jāizpilda policijas darbinieku un to personu norādījumi, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī jāievēro luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības. /pers. C/ pārkāpa minētā likuma 19.panta trešo daļu, kur noteikts, ka ceļu satiksmes dalībniekiem un citām personām jārikojas tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus.

Vadot transportlīdzekli, /pers. C/ pārkāpa Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 25.3.punktu, kur noteikts, ka transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums darīt visu iespējamo, lai netiktu apdraudēti citi ceļu satiksmes dalībnieki, it sevišķi mazāk aizsargātie (gājēji un velosipēdu vadītāji); 82.punktu, kur noteikts, ka, braucot atpakaļgaitā, transportlīdzekļa vadītājs nedrīkst traucēt citus ceļu satiksmes dalībniekus un, ja tas nepieciešams ceļu satiksmes drošībai, transportlīdzekļa vadītājam minētā manevra veikšanā jālūdz citu personu palīdzība; 98.punktu, kur noteikts, ka pa ietvēm, gājēju ceļiem, velosipēdu ceļiem, gājēju un velosipēdu ceļiem, kopīgiem gājēju un velosipēdu ceļiem, kā arī velojoslām mehāniskajiem transportlīdzekļiem braukt aizliegts, izņemot ceļu uzturēšanas un komunālo dienestu (piemēram, elektroapgādes, siltumapgādes) transportlīdzekļus, ja tie veic ceļu uzturēšanas, remonta vai avārijas seku likvidēšanas darbus, un specializētos tūristu transportlīdzekļus (izņemot pa ietvēm), kā arī 100.punktu, kur noteikts, ka, ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc.

[8] Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētās /pers. C/ vainīgums inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pilnībā pierādīts ar pirmās instances tiesā pārbaudītajiem pierādījumiem.

Zemgales apgabaltiesa secina, ka lietā nav iegūti jauni pierādījumi, kas nebūtu bijuši zināmi pirmās instances tiesai, tomēr pirmās instances tiesa pārbaudītajiem pierādījumiem ir sniegusi kļūdainu vērtējumu, kā rezultātā pieņēmusi nepamatotu apsūdzētās attaisnojošu spriedumu.

[9] Zemgales apgabaltiesa secina, ka apsūdzētās /pers. C/ vainīgums inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pierādīts ar pirmās instances tiesas pārbaudītajiem pierādījumiem.

[9.1] Pirmās instances tiesas sēdē apsūdzētā savu vainīgumu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzina daļēji (84.lapa) un liecināja, ka 2018.gada 11.decembrī atrodoties pie mājas /adrese A/ vārtiņiem, redzējusi cietušo stāvam pie mājas /adrese C/ stūra, ielas pretējā pusē. Cietusī kaut ko meklējusi savā somiņā. Iekāpusi automašīnā. Automašīna atradusies ar labās puses riteņiem uz ceļa, ar kreisās puses riteņiem uz akmeņiem, šķembām, tas ir, nomales. Uzsildījusi automašīnu, ieslēgusi mūziku, pabraukusi atpakaļgaitā nelielu attālumu, pagaidījusi aizbraucam divas automašīnas, pēc apmēram 30 sekundēm pārliecinājusies, ka nav citu automašīnu un ceļš ir brīvs, pagriežot galvu pa labi caur blakus sēdētāja logu, redzējusi cietušo joprojām stāvam pretējā ielas pusē uz grantētās /vieta/, kas ir apmēram divi līdz trīs soļi līdz /vieta/. Turpinājusi braukt atpakaļgaitā. Plānojusi braukt līdz /vieta/, kas ir apmēram 40 metri. Braucot apmēram pieci kilometri stundā, skatījies spoguļos pa labi, pa kreisi, cietušo vairs neredzēja, turpinājusi braukt. Automašīnai aizmugurē neko nemanījusi, ceļš bijis brīvs.

Nesaprot, kā cietusī tik ātri varēja nokļūt viņas vadītās automašīnas aizmugurē. Izdzirdējusi blīksķi, domājusi, ka tas ir sniega valnis. Mašīnai pat neiedarbojušies sensori. Sadursme notikusi pie mājas /adrese B/. Pabraukusi uz priekšu līdz mājai /adrese D/, uzbraucot uz trotuāra. Izkāpusi no automašīnas, ieraudzījusi cietušo guļam ar galvu uz trotuāra pusi šķembās, akmeņos, ar kājām uz brauktuves pusi. Vēlāk ieraudzījusi arī asinis uz akmeņiem. Uzreiz zvanījusi mediķiem. Pēc tam atnākusi lieciniece /pers. K/, vecāki, arī lieciniece /pers. L/. Cietušo mediķi aizveduši, turpinājusi gaidīt policiju.

Zemgales apgabaltiesa atzīst – fakts, ka apsūdzētā cietušo redzēja pirms manevra uzsākšanas, neatbrīvo apsūdzēto no pienākuma nodrošināt kustības drošību visā laikā, kamēr vada transportlīdzekli.

[9.2] /pers. E/ pirmās instances tiesā liecināja, ka notikuma datumu neatceras. Atceras, ka tajā dienā gājusi mājās pa ceļa kreiso pusi, ceļu šķērsojusi pareizi, nav bijusi piedzērusies. Šķērsojusi ceļu vietā, kur gājēju pārejas nebijis, taču tur, kur notikusi sadursme, automašīnas nebraucot. Tas noticis /vieta/ kreisajā pusē pie trotuāra uz akmeņiem. Pie mājas vārtiņiem paskatījies uz kreiso pusi, ieraudzījusi mašīnu, kuru vadījusi sieviete tieši cietušajai virsū, vainīgā neesot apstājusies. Cietusī uzreiz nokritusi, mašīna pārbraukusi viņai pāri, pēc tam mašīna pabraukusi nedaudz uz priekšu, tā nobraucot no cietušās, ar mašīnas riteņi apsūdzētā virsū cietušajai neuzbraukusi. Apsūdzētā uzbraukusi cietušās kreisajam sānam. Notikumam nebijis neviena liecinieka, apkārtnē nebija neviena cilvēka. Vainīgā izkāpusi no mašīnas, saķērusi galvu, savukārt cietusī teikusi, ka esot jāsauc mediķi, jo viņai tecējušas asinis. Apmēram pēc 15-20 minūtēm vainīgā izsaukusi neatliekamo medicīnisko palīdzību un, mediķi atbraucot, uzlikušī cietušo uz nestuvēm, aizveduši uz slimnīcu.

Cietušajai medicīnas izdevumi ir atļūdzināti, jo apsūdzētā samaksājusi 500 vai 600 euro, pašlaik uztur morālā kaitējuma kompensāciju 3000 euro apmērā. Cietusī vērsusies apdrošināšanas kompānijā, kura nav atļūdzinājusi radušos zaudējumus, taču tur norādīts, ka apdrošināšanas atļūdzība tiksot izmaksāta.

Pirmās instances tiesas izmeklēšanā saskaņā ar Krīminālprocesa likuma 501.panta 2.punktu tika nolasītas cietušās pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības, kuras cietusī uzturēja. 2018.gada 17.decembrī cietusī liecinājusi, ka 2018.gada 11.decembrī ap plkst.13.00 gājusi pa trotuāru no savām mājām /adrese E/, uz pastu. Redzējusi, ka /adrese C/, uz trotuāra stāv automašīna. Gribējusi šķērsot krustojumu, redzējusi, ka nevienas automašīnas nebijis, tad pēkšņi sajutusi spēcīgu triecīnu no labās puses, nokritusi uz zemes, sasītusī kreiso kāju, kreiso roku, kā arī galvu. Automašīna apstājusies, no tās izkāpusī meītene, kurai teikusi, lai izsauk mediķus. Pēc notikuma cietušajai tikusi šūta rēta galvā, bijušas laužas ribas, kreisā kāja un roka bija zilumos. Cietusī norādījusi, ka, iespējams, viņa kaut ko neatceroties, jo esot cilvēks gados (19.lapa). 2019.gada 20.februārī cietusī papildus liecinājusi, ka slimnīcā atradusies laikā no 2018.gada 11.decembra līdz 2018.gada 20.decembrim, ārstēšanās izmaksājusi 137,49 euro (20.lapa).

2019.gada 20.februārī notikusi cietušās liecību pārbaude uz vietas, kuras laikā cietusī norādījusi uz vietu, kur viņai 2018.gada 11.decembrī uzbraukusi automašīna /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/. Cietusī norādījusi, ka viņa šķērsojusi /vieta/ pie mājas Nr./numurs/ un pa to pašu ceļa pusi aptuveni 30 metrus nogājusi pa ceļa malu uz kreiso pusi, skatoties no mājas Nr./numurs/ puses. Prefī mājai /adrese B/, cietusī šķērsojusi ceļa braucam daļu. Tāpat cietusī norādījusi vietu uz trotuāra, kur viņai prefī mājai /adrese B/, uzbraukusi automašīna, braucot atpakaļgaitā (24., 25.-26.lapa).

Zemgales apgabaltiesa cietušās liecībās nekonstatē būtiskas pretrunas.

[9.3] Lieciniece/pers. K/ pirmās instances tiesas izmeklēšanā liecināja, ka viņa dzīvojot /adrese B/. Lieciniece bijusi mājās un, slaukot galdu,

redzējusi, ka mašīna brauc uz aizmuguri, bet sieviete ļoti ātri pa diagonāli pārgājusi pāri ielai. Automašīna braukusi pa ceļu no kreisās puses ļoti lēni, savukārt cietusī skrējusi. Lieciniece ļoti bieži redzējusi, ka cietusī skrien pāri ceļam. Cietusī skrējusi pa ceļu, nevis pa trotuāru, tieši pretī liecinieces dzīvesvietas logiem virzienā no /vieta/uz/vieta/pa diagonāli, cietusī šķērsojusi ceļu nedaudz slīpi. Cietusī vispirms stāvējusi, pēc tam skrējusi. Kad cietusī sākusi skriet, lieciniece novērsusies, neskatījies pa logu. Lieciniece aizgriezies un dzirdējusi blīkšķi, kliedzienus. Notikums noticis pretī virtuves logam. Paskatījies pa logu, ieraudzījusi, ka sieviete guļ uz akmeņiem. Izskrējusi ārā, redzējusi, ka cietušajai ķermeņa kreisajā pusē tek asinis, cietušās kājas atradušās uz ceļa, cietusī nebijusi zem mašīnas. Lieciniece sākusi celt sievieti augšā aiz elkoņa. Pēc tam liecinieces klātbūtnē apsūdzētā pabraukusi ar automašīnu nedaudz uz priekšu apmēram trīs metrus, uzbraucot uz trotuāra, automašīnas vadītāja izkāpusi no automašīnas un izsaukusi neatliekamo medicīnisko palīdzību. Apsūdzētā bijusi šoka stāvoklī. Cietusī sākusi kliegt: “Ātrāk, ātrāk!”. Atbraukuši mediķi, apsaitējuši galvu cietušajai, aizveduši viņu uz slimnīcu. Pēc tam atbraukuši kriminālpolicijas darbinieki, formējuši protokolus. Apsūdzētās vecāki dzīvo trīs mājas tālāk no liecinieces. Notikuma vieta ir krustojums ar /vieta/.

[9.4] Lieciniece/pers. L/ pirmās instances tiesas izmeklēšanā liecināja, ka notikums noticis 2018.gada 11.decembrī ap plkst.13.00. Lieciniece sēdējusi autobusu pieturā, paņēmusi telefonu un sākusi to skatīties. Izdzirdējusi blīkšķi un blāvienus, pagriezusi galvu, ieraudzījusi, ka zila mašīna notriekusi cilvēku. Lieciniecei šķitis, ka cilvēks bijis starp automašīnas riteņiem ar galvu uz trotuāra pusi. Sieviete gulējusi uz akmeņiem, kuri ir uz ceļa 25-30 cm platumā. Cietušajai galvā bijis sarkans lakatiņš. Automašīna stāvējusi uz ceļa, sieviete pabraukusi mazliet uz priekšu pa ceļu, nevis pa trotuāru, pēc tam automašīnas vadītāja izkāpusi ārā un, saprotot, ka uzbraukusi cilvēkam, saķērusi galvu, paņēmusi no mašīnas telefonu un zvanījusi. Lieciniece neredzējusi, kur gājusi cietusī un kā braukusi mašīna, bet redzējusi, ka cietusī bijusi starp riteņiem, kājām atrodoties uz ceļa pusi, galvai – uz trotuāra. Lieciniece no sava telefona piezvanījusi mediķiem. Lieciniece redzējusi asinis uz cietušās sejas, sieviete mēģinājusi piecelties. Kad piebraukuši mediķi, lieciniece piegājusi klāt, redzējusi, ka cietusī sēž un viņai tek asinis, bijusi apsaitēta galva. Notikumā vietā ieradies vīrietis un sieviete, kuri ir liecinieki šajā lietā. Apsūdzētās mašīnai redzējusi plaisu aizmugurē uz bagāžnieka tā kreisajā pusē.

[9.5] Liecinieks/pers. M/ pirmās instances tiesas izmeklēšanā liecināja, ka ir apsūdzētās audzītēvs. Tajā dienā atrācis no darba, pirms pusdienām piebraukusi meita, pie mājas pretī vārtiem nolikusi automašīnu un iegājusi istabā. Kad pabeigusi runāt ar māti, /pers. C/ gājusi prom. Liecinieks pavadījis viņu un gājis gulēt. Redzējis, ka /pers. C/ pabraukusi atpakaļgaitā, panājusī ar roku. Ātrums, braucot atpakaļgaitā, bijis apmēram pieci kilometri stundā. /pers. C/ braukusi pa kreiso ceļa pusi vairāk pa ceļa vidu virzienā uz pilsētas ārpusi. Mašīna atradusies paralēli ceļam, tā bijusi ceļa malā, kur sākas/beidzas asfalts. Gar liecinieka māju ir trotuārs. Liecinieks ievērojis, ka /vieta/pretī mājai stāvējusi cietusī. /pers. C/pabraukusi garām /vieta/, cietusī skrējusi pa /vieta/no /vieta/ uz pilsētas pusi no viena krustojuma uz otru, kas ir apmēram 15 metri, sprintā pa diagonāli /vieta/ un /vieta/, viņa neskatījies ne pa labi, ne pa kreisi. Liecinieks apgūlies. Tad ieskrējusi istabā sieva un teikusi, ka /pers. C/ guļ uz asfalta un nevar piecelties. Liecinieks ātri apgērbies un izskrējis ārā, ieraudzījis, ka mašīna stāv un ir divas sievietes. Neredzējis, ka aiz mašīnas guļ sieviete. Pēc tam sapratis, ka sieviete ir notriekta. Kad liecinieks piegājis pie notikuma vietas, redzējis, ka sieviete guļ ar dibenu akmeņos, roka bijusi uz asfalta. Liecinieks sācis uzdot jautājumus, bet sieviete teikusi, ka pati esot vainīga, iešot prom. Liecinieks teicis, lai sēžot, nekustoties un gaidot mediķus. Atbraukuši mediķi, apsaitējuši cietušajai galvu. /pers. C/ bija pabraukusi uz priekšu, redzējis sliedes, bet brīdī, kad viņa pabraukusi uz priekšu, liecinieks neredzējis. Meitas automašīna ar diviem riteņiem atradusies uz trotuāra, bet tas jau bijis pēc notikuma.

Pirmās instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 501.panta 1.punktu tiesas izmeklēšanā nolāsīja liecinieka pirmstiesas izmeklēšanā sniegto liecību aptaujas veidā, kur 2019.gada 1.februārī liecinieks norādījis, ka pašu notikumu, kā meita /pers. C/ uzbraukusi cietušajai, neredzējis, bet redzējis, ka ielas otrā pusē stāv cietusī, kura, nepārliecinoties par drošību ne pa labi, ne pa kreisi, šķērsojusi vairākas ielas, tas ir, /vieta/ un /vieta/pa diagonāli. Cietusī gan ikdienā, gan notikuma dienā gājusi ļoti ātrā tempā, var teikt, ka pārvietojas skriešus. Liecinieks pa savu istabas logu redzējis, kā meita sāk braukt atpakaļgaitā un tad devies prom no loga (34.lapa).

[9.6] Izvērtējot liecinieku liecināto, Zemgales apgabaltiesa secina, ka neviens no lieciniekiem nav redzējis ceļu satiksmes negadījuma brīdī, bet liecina par notikumiem īsi pirms tā un pēc tā.

Nemot vērā minēto, liecinieku liecības nesatur tādu informāciju, kurai būtu nozīme pareizā lietas izpriešanā.

[9.7] 2018.gada 11.decembra ceļu satiksmes reģistrēšanas protokolā Nr.012302 norādīts, ka minētajā datumā plkst.13.00 /vieta/virzienā no /vieta/ uz /vieta/ vadītāja /pers. C/, vadot automašīnu/TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, atpakaļgaitā uzbrauca gājējai, kas šķērsoja brauktuvi no /vieta/. Notikuma vietas apskate sāka plkst.13.30, pabeidzot to plkst.14.40, un tajā norādīts, ka automašīna /TL marka/minētajā laikā daļēji atradusies uz ietves. Protokolā norādīts, ka, vadot automašīnu atpakaļgaitā, apsūdzētā to darījusi daļēji pa ietvi, automašīnas kreisās puses riteņiem atrodoties uz ietves. Protokolā norādīts, ka ceļa segums ir dažāds, tā platums notikuma vietā ir deviņi metri un 60 cm, brauktuves platums septiņi metri, ceļš ir ar divām kustības joslām, katra no tām trīs metru un 50 cm platumā. Ietves platums pa kreisi ir viens metrs un 40 cm, nomaļes platums kreisajā pusē ir viens metrs un 20 cm (10.lapa). Ceļu satiksmes reģistrēšanas protokolam pievienotas fotogrāfijas, kurās attēlota daļēji, tas ir, ar kreisās puses riteņiem uz ietves stāvoša automašīna, tajās redzams arī tas, ka starp ietvi un ceļa asfaltēto daļu, ir ceļa daļa, kas klāta ar akmeņiem, šķembām, protokolā to atzīmējot kā nomali (11.-16.lapa).

[9.8] No lietā pievienotā CD diska (17.lapa), kurā atrodas fotogrāfijas, cita starpā redzama automašīna /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tumši zilā krāsā, kas novietota stāvēšanai, daļēji atrodoties uz ietves, netālu no mājas ar Nr./numurs/ (fotogrāfijas DSCF4611.jpg, DSCF4612.jpg, DSCF4613.jpg, DSCF4614.jpg, DSCF4621.jpg). Ar fotogrāfijām DSCF5170.jpg, DSCF5171.jpg, DSCF5178.jpg apstiprinās, ka automašīnai /TL marka/ bojāts bagāžnieka vāks, tā aizmugurējās daļās kreisajā pusē ir 24 cm gara plaisa (fotogrāfijas DSCF5175.jpg-DSCF5177.jpg). Vietā, kas ceļu satiksmes reģistrēšanas protokolā norādīta kā nomale un atrodas starp ietvi un ceļa braucamo daļu, redzamas asinis pēdas (fotogrāfija DSCF4615.jpg).

[9.9] No 2019.gada 26.februārī veiktās automašīnas /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, apskates izriet, ka automašīnas aizmugurējā daļā, bagāžnieka vāka kreisajā pusē, konstatēta 24 cm gara plaisa (41., 42.-43.lapa).

[9.10] Ar Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra Ekspertīzes un izpētes departamenta Zemgales reģionālās nodaļas tiesu medicīniskās ekspertīzes 2019.gada 18.janvāra atzinumu Nr.10 lietā apstiprināts, ka cietusī ir guvusi 8., 9.ribas lūzumu labajā pusē, 7.ribas lūzumu kreisajā pusē, kreisā spieķa kaula lūzumu, sistas brūces galvas matainajā daļā, zemādas asinsizplūdumus un nobrāzumus uz sejas. Miesas bojājumi ir vidēja smaguma miesas bojājumi, kas izraisījuši ilgstošu veselības traucējumu uz laiku virs 21 dienas. Miesas bojājumi varēja rasties lēnumā norādītajos apstākļos – /pers. C/ ar automašīnu atpakaļgaitā uzbrauca gājējai /pers. E/ (32.-33.lapa).

[10] Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka ar lietā pārbaudītajiem pierādījumiem pierādīts, ka apsūdzētā /pers. C/ izdarījusi Krimināllikuma 260.panta 1.¹ daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu – vadot transportlīdzekli pārkāpusi Ministru kabineta noteikumu Nr.279 “Ceļu satiksmes noteikumi” 25.3., 82., 98., 100.punktu prasības, kas atrodas tiešā cēloniskā sakarā ar notikušo ceļu satiksmes negadījumu, kā rezultātā /pers. E/ tika nodarīti miesas bojājumi.

Zemgales apgabaltiesa /pers. C/ rīcībā konstatē visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

[10.1] Apsūdzētā /pers. C/ liecinājusi, ka pirms braukšanas uzsākšanas nav redzējusi šķēršļus un bijusi pārliecināta par veiktā manevra drošību.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētā izpildījusi Ministru kabineta noteikumu Nr.279 “Ceļu satiksmes noteikumi” 57.punkta prasības un

minētā punkta pārkāpums apsūdzībā norādīts nepamatoti.

Nav pamata neticēt apsūdzētās liecībām, ka pirms manevra uzsākšanas nekas nav traucējis to veikt un nav bijusi nekāda bīstamība.

Tomēr, apsūdzētās rīcība vērtējama kopsakarā ar citiem pierādījumiem, no kuriem nepārprotami izriet, ka pieļauti citi Zemgales apgabaltiesas spriedumā norādītie pārkāpumi.

[10.2] Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 25.3.punktā noteiktajam, transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums darīt visu iespējamo, lai netiktu apdraudēti citi ceļu satiksmes dalībnieki, it sevišķi mazāk aizsargātie (gājēji un velosipēdu vadītāji); 82.punktā noteikts, ka, braucot atpakaļgaitā, transportlīdzekļa vadītājs nedrīkst traucēt citus ceļu satiksmes dalībniekus un, ja tas nepieciešams ceļu satiksmes drošībai, transportlīdzekļa vadītājam minētā manevra veikšanā jālūdz citu personu palīdzība; 98.punktā noteikts, ka pa ietvēm, gājēju ceļiem, velosipēdu ceļiem, gājēju un velosipēdu ceļiem, kopīgiem gājēju un velosipēdu ceļiem, kā arī velojoslām mehāniskajiem transportlīdzekļiem braukt aizliegts, izņemot ceļu uzturēšanas un komunālo dienestu (piemēram, elektroapgādes, siltumapgādes) transportlīdzekļus, ja tie veic ceļu uzturēšanas, remonta vai avārijas seku likvidēšanas darbus, un specializētos tūristu transportlīdzekļus (izņemot pa ietvēm); 100.punktā noteikts, ka, ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētās liecinātais atklāj, ka apsūdzētā, vadot transportlīdzekli atpakaļgaitā, nav pilnībā spējusi izpildīt minēto punktu prasības, kā rezultātā notika ceļu satiksmes negadījums un cietušajai tika nodarīti miesas bojājumi.

Apsūdzētā /pers. C/, vadot automašīnu atpakaļgaitā, nav spējusi nodrošināt satiksmes drošību, nepamanīja gājēju /pers. E/, kā rezultātā ar automašīnas aizmuguri uzbrauca /pers. E/, izraisot ceļu satiksmes negadījumu un nodarot miesas bojājumus.

Apsūdzētajai, vadot transportlīdzekli, vajadzēja rīkoties tā, lai neradītu bīstamību citiem, ko nav spējusi nodrošināt.

Apsūdzētā automašīnu vadījusi daļēji pa ietvi un sadursme ar cietušo notikusi pie ietves esošās ceļa nomales. Minētais apstiprinās ar ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu un pievienotajām fotogrāfijām.

Lietā nav konstatēti objektīvi šķēršļi, kas liegtu apsūdzētai pamanīt cietušo. Apsūdzētajai, vadot transportlīdzekli atpakaļgaitā, nepieciešamības gadījumā bija jālūdz citu personu palīdzība, lai nodrošinātu satiksmes drošību.

Lai gan pirms braukšanas uzsākšanas nav bijuši šķēršļi, tomēr apsūdzētajai vajadzēja rīkoties tā, lai, mainoties situācijai uz ceļa, spētu pamanīt bīstamību un attiecīgi rīkoties.

Zemgales apgabaltiesa šādus secinājumus izdara balstoties uz cietušās liecināto, daļēji arī uz pašas apsūdzētās liecināto, ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu, automašīnas un negadījuma vietas fotogrāfijām

Protokolā fiksēta asins pelņe, kas atrodas pie ietves. Vēlāk veiktajā automašīnas apskatē, tai konstatēti bojājumi – aizmugurē, vadītāja pusē.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka tieši apsūdzētās nevērtīgā rīcība un bīstamā rīcība – vadot automašīnu atpakaļgaitā, daļēji pa ietvi – atrodas tiešā cēloniskā sakarā ar notikušo ceļu satiksmes negadījumu un miesas bojājumu nodarīšanu.

[11] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 23.pantā ievērtajam likuma pamatprincipam, spriežot tiesu, tiesas sēdē izskata un izlemj pret personu celtu apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Tiesas kompetencē neietilpst citu personu rīcības vērtēšana, kurām nav celta apsūdzība.

Zemgales apgabaltiesa uzskata, ka cietušās rīcība vērtējama kopsakarā ar noziedzīgā nodarījuma raksturu, kas attiecas uz soda noteikšanu.

[12] Krimināllikuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes. Konstatēt pilnīgi visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes konkrētajā nodarījumā ir nepieciešams, ja trūkst kaut vai viena šāda pazīme, kas ietilpst noziedzīga nodarījuma sastāva kopumā, tad vispār nav pamata atzīt, ka personas darbībā vai bezdarbībā ir noziedzīga nodarījuma sastāvs (*U.Krastiņš. Noziedzīgs nodarījums. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2000., 10.lpp.*).

Noziedzīga nodarījuma sastāvs ir Krimināllikumā paredzēto visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas ir nepieciešams un pietiekams, lai kādu darbību vai bezdarbības aktu atzītu par noteikta veida noziedzīgu nodarījumu (*U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināl tiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 68.lpp.*).

Noziedzīga nodarījuma sastāvu veido četri obligāti elementi jeb pamatpazīmes: noziedzīga nodarījuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse. Lai personu sauktu pie atbildības par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, nepieciešams konstatēt visus noziedzīgā nodarījuma sastāva elementus. Noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi ir saistīti ar noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju. „Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija ir pilnīgas atbilstības konstatēšana starp noziedzīga nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm” (*U.Krastiņš. Noziedzīgs nodarījums. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2000., 26.lpp.*).

[13] Krimināllikuma 260.pants 1.¹daļa paredz kriminālatbildību par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, ja to izdarījusi persona, kas vada transportlīdzekli, un ja tās rezultātā cietušajam nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums. Konkrētajā panta daļā ietvertais mazāk smagais noziegums apdraud sabiedrisko drošību transportlīdzekļu kustības un ekspluatācijas sfērā, vienlaikus nodarot kaitējumu personas veselībai. No objektīvās puses ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana var izpausties kā darbībā, tā arī bezdarbībā. Noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir materiāls, jo kriminālatbildība par tajā aprakstītajiem pārkāpumiem iestājas tikai tad, ja to rezultātā nodarīts kaitējums cietušā veselībai. Atbildība diferencēta atkarībā no cietušajam nodarītā kaitējuma smaguma pakāpes, proti, nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums – atbildība paredzēta panta pirmajā prim daļā. Noziedzīgā nodarījuma subjekts var būt jebkura fiziska un pieskaitāma persona, kas sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu un kura vadījusi transportlīdzekli. Darbība vai bezdarbība, ar kuru tiek pārkāpti ceļu satiksmes vai transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumi, ir tīša, vainīgajam apzinoties savas darbības vai bezdarbības kaitīgumu. Savukārt personas attieksmi pret cietušā nāves iestāšanos raksturo neuzmanība (*U.Krastiņš, V.Liholaja, D.Hamkova Krimināllikuma komentāri.Trešā daļa – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 404.-409.lpp.*).

Atbilstoši judikatūrā paustajai atziņai, lai iestātos kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 260.panta, ir jākonstatē noziedzīga nodarījuma sastāva obligātās pazīmes, tostarp tas, ka transporta līdzekļa vadītājs ir pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus, ir iestājušās panta attiecīgajā daļā paredzētās sekas, cēloniskais sakars starp Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu un sekām, transporta līdzekļa vadītāja vaina Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanā un seku izraisīšanā (*sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2009.gada 6.novembra lēmumu lietā Nr.SKK-601/2009*).

[14] Zemgales apgabaltiesa, pretēji pirmās instances tiesai, secina, ka apsūdzētās rīcībā ir saskatāmas visas noziedzīga nodarījuma pazīmes – noziedzīga nodarījuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Apsūdzētā /pers. C/, būdama transportlīdzekļa vadītāja, atzīstama par noziedzīgā nodarījuma subjektu.
No subjektīvās puses apsūdzētās izdarītais noziedzīgais nodarījums raksturojas kā izdarīts aiz neuzmanības.
No objektīvās puses – noziedzīgs nodarījums izdarīts ar aktīvu darbību.

Objekts – apsūdzētā, pārkāpjot norādītos Ministru kabineta noteikumu Nr.279 “Ceļu satiksmes noteikumi” punktus, izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, nodarīja cietušajai miesas bojājumus, tādejādi apdraudot satiksmes drošību un cietušās veselību.

[15] Nosakot sodu, Zemgales apgabaltiesa ņem vērā Krimināllikums 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikums 35.panta noteikto soda mērķi.

Soda mērķis saskaņā ar Krimināllikuma 35.panta otro daļu ir:

- 1) aizsargāt sabiedrības drošību;
- 2) atjaunot taisnīgumu;
- 3) sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu;
- 4) resocializēt sodīto personu;
- 5) panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[15.1] Izvēloties soda veidu tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgās personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu, kas nosaka noziedzīgu nodarījumu klasifikāciju, apsūdzētā /pers. C/ izdarījusi mazāk smagu noziegumu.

Lietā nav ziņu, ka apsūdzētā iepriekš būtu sodīta.

Lai gan apsūdzētā vainojama izdarītā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, tomēr Zemgales apgabaltiesa novērtē arī cietušās rīcību, atzīstot, ka arī pašas cietušās rīcībā saskatāmi pārkāpumi.

Ņemot vērā, ka izdarīts mazāk smags noziegums, Zemgales apgabaltiesa secina, ka soda mērķu sasniegšanai nosakāms sods – piespiedu darbs.

Bargāka soda veida noteikšana soda mērķu sasniegšanai nav nepieciešama.

Lietā nav ziņu, kas apsūdzētā būtu darba nespējīga persona.

[15.2] Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un atbildību pastiprinošos apstākļus.

Zemgales apgabaltiesa apsūdzētās rīcībā nekonstatē ne atbildību mīkstinošus, ne atbildību pastiprinošus apstākļus.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka taisnīgs soda mērs šajā gadījumā būtu piespiedu darbs uz 130 stundām.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka noteiktais soda veids un mērs, veicinās soda mērķu sasniegšanu, veicinās sabiedrības drošību kopumā, atjaunos taisnīgumu kā arī nodrošinās citu soda mērķu sasniegšanu un kopumā sekmēs taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulējumu.

[16] Cietusi/pers. E/ pirmās instances tiesā pieteica morālā kaitējuma kompensāciju 3000 *euro*. Apelācijas sūdzību cietusī nav iesniegusi. Tiesā nav iesniegti arī apliecinājoši dokumenti, kas apliecinātu vai cietusī saņēmusi un kādā apmērā kompensāciju no apdrošināšanas kompānijas.

Kriminālprocesa likuma 350.panta trešā daļa nosaka, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju nav atīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Ņemot vērā, ka /pers. C/ bija noslēgts OCTA līgums ar apdrošināšanas kompāniju, sākumā prasījumi izvirzāmi pret apdrošinātāju.

“Lai morālā kaitējuma atīdzinājums būtu atbilstīgs, tam ir jābūt samērojamam ar nodarīto kaitējumu, un, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atīdzinājumam. Tiesai ne tikai jānosaka atbilstīgs atīdzinājums, bet arī jāpamato, kādēļ tā uzskatījusi atīdzinājumu par atbilstīgu. Pamatojumam ir jāparāda, ka tiesa ir ņēmusi vērā un izvērtējusi visus atīdzinājuma noteikšanā būtiskos apstākļus un ka tiesa, nosakot atīdzinājumu, nav balstījies vienīgi uz saviem subjektīvajiem ieskatiem, bet gan uz racionāliem juridiskiem apsvērumiem. Šāds pamatojums ir būtisks, lai ikviens varētu pārliecināties par tiesas nolēmuma tiesiskumu.” (Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojums Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā. 2010/2011).

No Krimināllietas materiāliem redzams, ka cietusī /pers. E/ vērsusies pie apdrošinātāja ar atīdzības pieteikumu par 2018.gada 11.decembrī notikušo ceļu satiksmes negadījumu.

Zemgales apgabaltiesai nav zināma iespējamā apdrošināšanas atīdzība (124.lapa).

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2009.gada 3.jūnija lēmumā lietā Nr.SKK-308/2009 norādījis, ka tiesai, izvērtējot pieteiktā morālā kaitējuma kompensācijas apmēru ir jāņem vērā iespējamais izmaksājamās apdrošināšanas atīdzības apmērs, jo pretējā gadījumā tiktu pārkāptas apsūdzētā tiesības paļauties uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu.

Zaudējumus, kuri netiek atīdzināti saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumu, vai kuri pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, trešā persona ir tiesīga pieprasīt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ministru Kabineta 2004.gada 14.decembra noteikumi Nr.1008 “Noteikumi par apdrošināšanas atīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem”, noteic sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas atīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par ceļu satiksmes negadījumiem personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem, kas saistīti ar cietušās personas ārstēšanu, pārejošu darbspēju, darbspēju zaudējumu vai nāvi.

Ministru Kabineta 2014.gada 17.jūnija noteikumi Nr.340 “Noteikumi par apdrošināšanas atīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem” noteic apdrošināšanas atīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātajā apdrošināšanā par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem.

Gadījumā, kad neatliekot lietas iztiesāšanu vai neizsludinot pārtraukumu, nav iespējams lemt par pieteikto kaitējuma kompensāciju, ja nav ņemta vērā apdrošinātāja izmaksātā apdrošināšanas atīdzība, aprēķinātā un vēl neizmaksātā apdrošināšanas atīdzība, kā arī iespējamā apdrošināšanas atīdzība, tiesai ir tiesības kaitējuma kompensācijas apmēru šajā kriminālprocesā nenoteikt, kas atbilst vienam no kriminālprocesa pamatprincipiem – tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā (sk. Augstākās tiesa “Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā” 2010/2011.gads).

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumā kā speciālajā tiesību normā noteiktais apdrošinātāja atbildības limits, tas ir, zaudējumu atīdzība, ko iestājoties apdrošināšanas gadījumam, ceļu satiksmes negadījumā cietušajam izmaksā apdrošinātājs, nevar ierobežot cietušā tiesības saņemt atīdzinājumu par nodarīto morālo kaitējumu atbilstoši Civillikuma 1635.pantam (Sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesa, Tiesu prakses apkopojums “Morālā kaitējuma atīdzināšana civillietā”, Kopsavilkuma 23.punkts, 2014.gads).

Novērtējot iepriekš norādītos apstākļus un pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 353.panta otro daļu, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka šajā lietā kompensācija par morālā kaitējuma kompensācija cietušajai nav nosakāma. Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā.

Ja cietusī uzskatīs, ka ar kompensāciju nav atīdzināts viss radītais kaitējums, viņai ir tiesības prasīt tā atīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktā kārtībā.

Zemgales apgabaltiesa norāda, ka kompensācijas nenoteikšana atbilst Kriminālprocesa likuma 1.pantā definētajam mērķim, kas paredz taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulēšanu.

[17] Zemgales apgabaltiesa uzskata, ka nav nepieciešams apsūdzētajai piemērot drošības līdzekli.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 2.punktu, Zemgales apgabaltiesa nosprieda

Zemgales rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija spriedumu atcelt.

/pers. C/, personas kods /personas kods/, atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta 1.¹daļā un sodīt ar piespiedu darbu uz 130 stundām.

Saskaņā ar Latvijas Soduzpildes kodeksa 133.pantu /pers. C/ noteikt pienākumu pieteikties piespiedu darba izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai 10 darbadienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Atstāt nenoteiktu cietušās /pers. E/ pieteikumu par morālā kaitējuma kompensāciju.

Nolēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2021.gada 28.jūnijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

J.Siliņš

Tiesnese

D.Skrauple

Tiesnesis

R.Rinčs